

ДО

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА ВСС

ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВСС

ПРАВНА КОМИСИЯ КЪМ 49-ТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

Копие

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

СОФИЙСКИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ КЪМ ВСС

УВЕДОМЛЕНИЕ

ОТ

СНЦОП "ОБЕДИНЕНИЕ НА СВОБОДНИТЕ
АДВОКАТИ", представлявано от адв. ЕМИЛ
АЛЕКСАНДРОВ ГЕОРГИЕВ

София 1000, р-н Средец, бул. „Васил Левски“ No. 38,
ет. 2 e-mail: info@osabg.org

ОТНОСНО

Оказване на контрол за спазване на чл. 9, ал. 1 във
вр. с чл. 360б от ЗСВ.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ ПРИ ВСС,

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ПРАВНА КОМИСИЯ КЪМ 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ,

УВАЖАЕМА Г-ЖО ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР,

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАДС,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА САС,

Бихме искали да ангажираме Вашето внимание и да предизвикаме Вашата намеса по отношение на съществуващ основен проблем в системата на съдилищата в България.

1. Както Ви е добре известно, в съдебната система функционира публичен портал на „Централизираната система за разпределение на делата“ (<http://webrand.justice.bg/>),

където би трябвало да се публикуват всички протоколи за избор на съдия-докладчик по всяко едно съдебно дело в България.

2. Принципът на случайния подбор чрез електронно разпределение е законово регламентиран в чл. 9 от ЗСВ и за неговото спазване ВСС е приел нарочна „Единна методика по приложението на принципа за случайно разпределение на делата в районните, окръжните, административните, военните, апелативните и специализираните съдилища“ (посл. изм. с решение на СК на ВСС по Протокол № 9/13.03.2018 г.). Доколкото същата методика засяга трайни обществени отношения, които се нуждаят от първична нормативна уредба, а всеки административен орган разполага с правомощия и може да действа единствено в рамките на собствената си разписана от закона компетентност, при спазване стандартите на нормотворчество по чл. 3, ал. 1 от ЗНА отправяме своята препоръка към законодателя за въвеждане на по-детайлна регламентация на предпоставките, изискванията, проявленията и последиците при нарушаване на принципа на случайния подбор със законодателен акт, чрез допълване разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ и въвеждане на засилени гаранции за неговото спазване.

3. Принципът на случайния подбор не е самоцел на закона, а една от най-важните гаранции и инструменти за реализиране на конституционно провъзгласения принцип за независимост на съдебната власт чрез осигуряване на защитен механизъм, който да предотврати възможността страните да влияят още на входа на делото върху неговия резултат чрез назначаване на зависим съдебен състав. В този смисъл, при по-детайлна нормативна регламентация на проявленията и защитата на принципа на случайния подбор отправяме препоръка да бъдат съобразени Стандартите за независимост на съдебната власт, приети с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по протокол № 31 от 23.10.2018 г., доколкото, както е споменато в преамбюла на това решение, независимостта е основна ценност на съдебната власт, предпоставка за върховенството на закона и гаранция за справедлив процес.

4. На практика, обаче, в много от съдилищата в България председателите на отделните съдилища приемат свои собствени т.н. „Вътрешни правила за случайно разпределение на делата“ при липса на правно основание за тяхното издаване, които често по различни начини препятстват случайния подбор на съдиите по отделните видове производства; случайния подбор на всички съдии във всеки съдебен състав, както и случайния подбор на съдии във всяка последваща съдебна инстанция. Следвайки принципа на ръководното начало, председателите на съдилищата би следвало на първо място да спазват императивната норма на закона, и в практиката си да се ръководят от Единната методика на ВСС за случайното разпределение на делата, без да е необходимо същата да бъде „доразвивана“ в последващи Вътрешни правила на конкретния съд.

5. В този смисъл считаме, че административните ръководители на съдилищата следва да премахнат, където са налични, издадените от тях „Вътрешни правила за случайно разпределение на делата“, предвид липсата на законово разписано правно

основание за тяхното издаване, отчитайки риска същите да въведат противоречиви режими в отделните съдилища, да не осигурят достатъчно гаранции за съдийската независимост, при спазване принципа на случайния подбор, а и поради спорния характер на самите вътрешни правила поради опасността същите да бъдат прогласени от съда за нищожни, предвид липсата на компетентност за тяхното издаване.

6. Особено внимание следва да бъде обърнато за преустановяване на следните нарушения на принципа на случайния подбор на решаващия състав, при които:

- на съдии, произнесли се по заявление по чл. 410 или по чл. 417 от ГПК в заповедното производство, не следва да се възлага при неслучаен избор и по нарочно решение да бъдат председатели и на състава в последващото го исково производство по чл. 422 от ГПК. Това е практика, която масово се застъпва например в Софийски районен съд, но не следва да бъде толерирана;

- на съдии от тричленен състав във въззивна инстанция, където електронно разпределение на съдия на принципна на случайния подбор се прави единствено за докладчика по съответното дело, без извършване на същия подбор за останалите членове от т.н. постоянно действащи и предварително сформирани състави, поради което принципът на случайния подбор е нарушен спрямо мнозинството от съдебния състав, а при последваща промяна на докладчика по делото поради някое от описаните по-долу основания, е възможно да се достигне до нарушаване на принципа на случайния подбор спрямо целия тричленен съдебен състав;

- на съдии, на които поради пенсиониране, повишаване, командироване и др. п. причини, се налага да напуснат съответния съд, то техните дела отново следва да бъдат преразпределени на нов съдия докладчик чрез електронно разпределение на принципна на случайния подбор, а това не се прави.

7. Разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ изисква и налага на административните ръководители на съдилищата да спазват: „принципа на случайния подбор чрез равномерно електронно разпределение съобразно поредността на постъпването им при спазване изискванията на чл. 360б ЗСВ“. Разпределянето на дела въз основа само на заповед на административния ръководител и без електронно разпределение сериозно застрашава съдебната независимост, като опорочава приоритетите на „Единна методика по приложението на принципа за случайно разпределение на делата“ на ВСС, а именно: непристрастност и обективно правосъдие, прозрачност на съдебната дейност, които следва да редуцират съмненията за корупция и равномерност в натоварването на съдиите.

В сдружение „Обединение на свободните адвокати“ в рамките на кратък период от време получихме три нарочни сигнала от колеги-адвокати с молба за подкрепа относно допуснати нарушения на принципа на случайното разпределение, които сериозно

компрометирант безпристрастността и независимостта на решаващия състав по конкретното дело.

Първият сигнал е по конкретно дело в Окръжен съд Благоевград, където при скорошното пенсиониране на съдия от този съд, делата на пенсионираната съдия са били разпределени на нов съдия-докладчик само чрез заповед (която дори не е била публикувана, нито е приложена по конкретното дело) на председателя на съда и без извършване на електронно разпределение на принципа на случайния подбор. Конкретният сигнал се отнася за гр. дело No. 734 /2022 г. и предстои да бъде разгледан и от ИВСС, където е бил заведен под вх. No.12141/30.05.2023 г.

Вторият сигнал на колега относно нарушение на принципа на случайния подбор, с изложена подробна правна аргументация, е подаден до множество институции - в това число до ВСС с Вх. No. ВСС-188/09.01.2023г., до Министър - председателя с рег. индекс: ПР-157 #1 * дата: 08.02.2023г., до Министъра на правосъдието с рег. No. 94-В-48/08.02.2023 г., до Омбудсмана на РБ с Рег. No. 1229/08.02.2023г. и до други институции, и по него също очакваме развитие.

Третият сигнал касае нарушение на принципа на случайния подбор чрез разпределяне на дело в Софийски окръжен съд на нов съдия докладчик поради спечелване на конкурс от досегашния докладчик по делото и преместването му в Софийски градски съд. На неговото място чрез заповед на председателя на съда е назначен нов докладчик, като заповедта за замяната на докладчика отново не е публикувана, но е допуснато грубо нарушение на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение на делото. Куриозното в този случай е, че по гр. д.870/2019 г. на Софийски окръжен съд новият съдия-докладчик е избран чрез командироването му за кратък период от един месец от Районен съд Самоков в Софийски окръжен съд единствено по конкретното дело, по което целево избраният съдия-докладчик участва в едно заключително о.с.з. и постановява съдебното решение. По същото време, през периода м.11. - м.12.2022 г. решаващият състав по гр.д. 870/2019 г. на Софийски окръжен съд едновременно заема длъжността съдия в Районен съд гр. Самоков и в Софийски окръжен съд, като постановява съдебни актове в качеството си на решаващ състав и в двата съда. За допуснатото нарушение на закона отново е подаден сигнал в ИВСС, по който чакаме произнасяне.

Считаме, че въдеще институтът на случайното разпределение на делата следва да бъде детайлно законово регламентиран и да бъде прилаган еднакво от всички съдилища на територията на страната, защото изборът на безпристрастен съд е основно изискване за съществуването на справедлив съдебен процес и за прилагане върховенството на закона.

С копия от това уведомление сезираме Висшия адвокатски съвет, и Софийския адвокатски съвет, доколкото изложеното представлява проблем, касаещ работата на

всички адвокати, а самите адвокати трябва да бъдем активни участници при защита независимостта на съдебната система и безпристрастността на съдиите.

С оглед на гореизложената проблематика, молим в рамките на Вашата компетентност да предприемете необходимите действия с цел ефективно прилагане на ЗСВ и „Единна методика по приложението на принципа за случайно разпределение на делата“ на ВСС от страна на всички административни ръководители на съдилища в Република България, вкл. чрез действия по премахване на различните „Вътрешни правила за случайно разпределение на делата“ в отделни съдилища, които са без каквато и да е законова опора според настоящата редакция на ЗСВ.

Повторно отправяме препоръка към законодателя за въвеждане на по-детайлна регламентация на предпоставките, изискванията, проявленията и последиците при нарушаване на принципа на случайния подбор със законодателен акт, чрез допълване разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ и въвеждане на засилени гаранции за неговото спазване.

Молим да бъдат извършени задълбочени проверки във връзка с описаните нарушения на ЗСВ, като за резултатите от предприетите действия разчитаме да бъдем уведомени писмено и на нашия официален служебен имейл адрес: info@osabg.org.

С уважение:

Председател на УС на „Обединение на свободните адвокати“ - адв. Емил Георгиев